

va a La Marina i a Callosa. Bona descripció en Cavanilles (II, 214; bibliogr. Lz. Vargas, 177, I, 88). PRON.: *tórmos*, a Teulada, J. G. M., 1935 i en l'enq. que hi vaig fer el 1963 (xxxiv, 27.29). MENC. ANT. No figura en el *Rept.*, però crec que és el castell de *Tormos* d'un doc. de 1276 p. p. Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* I, n.º 54, diu que figura, segons SSiv., com alqueria en un doc. de 1390 i un de 1303. Més tard és parr. de moriscos en el S. XVI, amb 13 cases, anexas a Orba etc., augmenta des de 16 a 23 moriscos en els censos del 1536 i 1602 (Lapeyre, p. 44). Figura *Tormos* amb 34 mor. el 1609 (Reglà, 110). *El Arch.* VII, 342, cita d'un doc. del S. XIII o XIV amb una concessió als moros d'una alqueria de *Tormos*, prop de la vall de Laguar 1572: pot ser el mateix (o un homònim?), car no és gaire a l'E. d'aquesta vall.

Séquia de *Tormos*: és una de les grans séquies de l'Horta de València, entre la de Montcada i Beniferrí-Campanar. Veg. Cavanilles, 2a. ed. I, 205.2f. Crec que no figura en el *Rept.* (tot i que s'hi cita la de Favara. SSiv (s. v. *Favara*) diu que és una de les 9 séquies que Jaume I va donar a la ciutat de València; cf. Beut Belenguier, *Supl. Lit. a Levante*, 27-I-1956; és una de les 3 que travessen el terme de Godella (monogr. de N. Primitiu, sobre *Godella*). Pren les aigües del Túria, en te. de Paterna, després de 10 k. es bifurca en terme de Benimàmet, i la branca principal tira fins a morir en el Carpesa, a la séquia de Rascanya. Li vindria el nom d'un penyal de 12 m. alt. que hi ha al costat del seu assut (Mtz.Aloy, *GGRV*, Val. I, 228); sobre si es creà abans de 1321, discrepen ell, Borrull i Pastor Giner, veg. allí nn. 464 i 467.

En plural té també gran difusió en la toponímia menor. Començant per les muntanyes de Tivissa, i Coll de Balaguer. *Els Tormos de Benet*, Collet dels *Tormos* de la Margarida (veg. l'índex de la *Guia*, Iglésias-Sant. II). Després enumero en la mateixa forma que ho he fet amb el singular. *Los Tormos*, te. Falset (XII, 10. 20), Barranquet dels *Tormos* a La Torre d'En Besora (XXIX, 166.6). Font de *Tormos* a Alzira (XXXI, 101. 24). Canyada de *Tormos* a Vilamarxant (XXX, 110.2). *Tormos*, rocassa a Planes d'Alcoi (xxxiv, 137.4).

En el P. Val. sembla que el mot i els seus derivats han estat alterats sovint per l'àrab, que pogué traslladar l'accent; o bé hi hagué ultracorreció del mossàrab contra la tendència de l'àrab a desfer els grups cons. + líquida, traslladant la *r*: així el moss. primitiu *tórmos*, alterat per l'àr. en *turmus*, i ultracorregint el mossàrab tardà o morisc en feren: *El Tramús*, a Almirerà (xxxii, 171.23).

Com que la gran característica que distingeix les penyes anomenades *Turmo*, de les altres roques és el gran bloc isolat, a part de tota altra, el nom *Tormo solo* reapareixia repetidament en la toponímia mossàrab valenciana de moriscos mig arabitzats. L'arabització n'escapà la -o final, però reaccionà contra la tendència de l'àrab a desfer-se del grup *tr-* inicial, ells feren *Tramussol* nom dels sengles alts en els termes de Cerdà, Torrella i Bocairent (xxxii, 33.16, 44.3; xxxiv, 54.9). Ens sentiríem disposats a explicar d'u-

na manera semblant, i altra reacció entre àrab i mossàrab, dos noms d'Alcoi (*Tramússol*, xxxiv, 2.10) i Monòver: *Altet de Tramusso*; és ben difícil encara que aquest pogués ser reducció d'aquell, fins viceversa, amb -l ultracorreció: combinacions forçades, i descartades totes dues per l'oposició de l'accent: cal renunciar-hi; més aviat un origen independent de *tormo*. Potser un nom de la tremuja, que es mou d'ací d'allà (fr. *se trémousser*), cf. port. dial. *entremouçar* (*DECat* VIII, 754) < TREME-MODIOS? O bé *tramussol* vindrà de (LOCUM) INTERMEDIALE, eliminada IN- > *Tramoçâl* (amb la velar de l'àrab darrere ç); i perduda la -l en la forma de Monòver. El tractament -DI- > ç dóna algunes vegades en mossàrab, com en portuguès i castellà (*DECH* v, 588-9); -E- > *mo*, amb l'afèresi com en *Tramoieres*.

Que no es tracta del nom de llegum *tramús*, ja ho mostra la naturalesa dels llocs, designant turons o penyes: Puntal del *Tramús*, te. Gandia (xxxiii, 19.12), Altet del *Tramusso* a Monòver (xxxv, 92.1, amb -o, altra ultracorreció mossàrab), Barranc dels *Tramossos* a la Calderona (xxx, 63.3; -usso, 61.22). De manera que també *El Tramússol*, pda. munt. d'Alcoi (xxxiv, 2.10), és probable que resulti d'aquella forma *Tramusso*, afegint-s'hi la ultracorreció de tipus *nínxo(l)*, *cérvo(l)*.

COMPOSTOS, amb un adjectiu. A l'alt Pallars: la Coscolleta de *Tormo-redondo*, entre Llessui i Surp (1518, *Spill de Castellbò*, fº 10v); i en el *Capbreu* de la Vall d'Assua de 1645 (fº 19). *Tormo-gordo*, altres *El Tormogord*, te. Albaida (xxxii, 123.21), *tomogórt*. Sengles *El Tramussol* a Cerdà i a Bocairent (xxxii, 33.16, 54.1; xxxiv, 54.9): deuen venir de *el Tormo Sol*, amb aquell procés àrabomossàrab.

Amb *Mont*: *Montórmos*, pda. munt. te. Benigembla (xxxiv, 169.8).

DERIVATS, especialment collectius. *Tormedo*, pda. munt. pall., te. de Ribera de Cardós (xxi, 180): és amb sufix -ETUM, i com sigui que un *torm*, per definició no pot ser petit, crec que té el mateix origen *El Tormet*, pda. munt. de Biar (xxvi, xxxvi, 11.23); i també *Tormito*, carrerada a Onil (xxxv, 179.16) on també la *i* per E pot ser deguda a l'àrab o mossàrab. Lloma del *Tramussar*, te. Camp de Mirra (xxxvi, 25. 16), i Pla des *Tramussars*, te. Xàtiva (xxxii, 25.12), alteracions d'un collectiu *Tormassar* per l'explicat procés àrabo-mossàrab. Sense l'arabització: 1443 *El Tormaçal*, propietat de gent de Salvassòria, te. Morella (*Capbreu* Milian, fº 560).

En separaria, però, els següents parònims, que em semblen d'origen diferent: Barranc del Pont *Tramusser*, te. Almussafes (xxx, 191.6) i un altre *Pont del Tramusser* al Genovés (xxxii, 7.14); com que marquen partió entre dos termes, crec que vindran de (PONTEM o SALTUM) INTERMEDIARIUM > *entromesser* > *el tramusser* amb metàtesi de les vocals, i el tractament de -DI- com ç, comú al mossàrab amb el cast. (i semblant al de l'it. *mezzo*).

Els *Tormagals*, Feixa dels ~ relleix en el Montsant, te. Margalef (xii, 84.2), una formació en -IC-ALE, que